

СУЧАСНИЙ E-LEARNING В КЛАСИЧНІЙ УНІВЕРСИТЕТСЬКІЙ ОСВІТІ

Левчук В. Г.

к.філ.н., доцент, директор,
Інститут післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання,
м. Харків, Україна
victor.levchuk@karazin.ua

Тимченко Г.М.

к. біол.н., доцент, директор Центру електронного навчання,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
м. Харків, Україна
annatymchenko@karazin.ua

Сучасний стан e-learning у світі, багатовекторність його розвитку, з одного боку, вимагають визначення перспективних тенденцій, що сформувалися як форми навчання високої ефективності та якості. З іншого боку, вимагають ретельного аналізу реальності освітнього простору, який у наявності у вищому навчальному закладі. Врахування цих двох аспектів дозволяє здійснити ефективне проектування системи дистанційного навчання в університеті.

Аналіз порушених аспектів проблеми удосконалення освітнього процесу в світі на основі сучасних інформаційних технологій демонструє широкий пласт позицій і підходів, які відображаються у роботах українських і зарубіжних авторів: О. Бризгаліної, Ю. Зубаня, В. Каука, В. Кухаренка, Н. Кіреєва, М. Левіна, М. Мазура, А. Урсула, А. Грабарника, Н. Сиротенко, К. Бугайчука, М. Карпенко, Е. Полата, Р. Бела, Д. Кігана, Дж. Коумлі, Д. Тапскотта, Д. Облінжер, К. Лонка [1]. Певне узагальнення розглянутих матеріалів, дає змогу відзначити основні тенденції розвитку сучасної освіти, що мають пряме відношення до предмету, безпосередньо переплітаються з електронним дистанційним навчанням.

E-learning як сучасне явище, у своєму сучасному стані характеризується суттєвою складністю, багатовекторністю розвитку. Розмаїття його прояву на прикладі програм «OpenCourseWare», змішаних форм, класичного дистанційного навчання, WOOC, тощо підкреслюють багатогранність системи «E-learning» у сучасному світі. Відійшли у минуле спроби абсолютизації однієї з форм навчання,

що склалися у процесі розвитку електронно-освітніх середовищ [2]. На наш погляд, розглядаючи тенденції та напрями розвитку сучасного E-learning, слід говорити про створення та супровід інформаційно-освітніх середовищ, які включають до себе розвиток і поширення сучасних методик, засобів і технологій освіти, відкрите, дистанційне, змішане навчання. Формування інформаційно-освітнього середовища пов'язане з ведучими трендами у світовому освітньому просторі.

Визначені тенденції розвитку світового інформаційно-освітнього середовища безпосередньо формують інформаційно-освітній простір класичного університету, враховуючи те, що він визначається як складна структурована система, рівні якої взаємодіють і обумовлюють одне одного. Основу такої системи складає існуючий університетський Банк веб-ресурсів, створений на базі Центру електронного навчання Інституту післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання. Наповнення Банку дистанційних курсів (далі — ДК) сягнуло позначки 970 дистанційних курсів у порівнянні з 820 курсами 2015 р. Створення на наповнення Банку веб-ресурсів передбачало вирішення низки питань. По-перше, навчання викладачів університету роботі в на платформі MOODLE, навчання створення дистанційних курсів, їх проектування та освоєння методики роботи з ними. На сьогодні пройшли підготовку 589 викладачів та працівників тільки університету (22-х факультетів та структурних підрозділів). По-друге, було визначено вимоги до дистанційних курсів. Та розроблені методичні рекомендації з їх створення. По-третє, була сформована система сертифікації дистанційних курсів, що забезпечує другий рівень визначення якості дистанційних курсів. 1-й рівень визначення якості — це захист дистанційних курсів викладачами при завершенні курсів підвищення кваліфікації «Технології дистанційного навчання у вищому навчальному закладі». На сьогодні вже сертифіковано 104 дистанційні курси, які є інтерактивними освітніми ресурсами та являють собою освітнє середовище за певними нормативними та вибірконими дисциплінами [4].

Наявність значної кількості дистанційних курсів у Банку веб-ресурсів університету дозволяє вирішити низку задач [3]:

- перше — мати постійний ресурс ДК щодо їх використання як за заочною (дистанційною) формою так і для за денною формою навчання;
- друге — мати ресурс на випадок корегування навчальних планів спеціальностей;
- третє — мати в наявності ресурс ДК, що використовується для вибору студентами для вивчення.

Наступним елементом системи університетського інформаційно-освітнього простору є використання e-learning у заочній дистанційній формі навчання. На початок 2017 року за заочною формою з використанням ДК навчалося 753 студента, які опрацьовували 257 ДК. Ці курси створили та супроводжували 186 викладачів на 14 факультетах університету. При цьому, на 7 факультетах використання ДК здійснювалось по повному циклу, тобто на всіх курсах бакалавріату та магістратури. В першу чергу слід відзначити такі факультети як економічний, міжнародної економіки та міжнародних відносин та туристичного бізнесу, екологічний, історичний, факультети соціології, психології та комп'ютерних наук.

Наявність готового пакету ДК, розроблених викладачами Центру міжнародної освіти, дозволило сформулювати та запропонувати програму «Дистанційне навчання для іноземних громадян», яка не тільки передбачає використання дистанційної форми навчання для іноземних громадянами у межах програми підготовчого відділення, але й проходження окремих лінгвістичних курсів. Так, якщо для дистанційного навчання іноземних громадян підготовлено 32 дистанційних курсу, то, 12 з них — це мовні курси, а 4 з них сертифіковано.

Реалізація концепції змішаного навчання (blended learning) як процесу, який передбачає створення комфортного інформаційно-освітнього середовища, системи комунікацій, що представляють всю необхідну навчальну інформацію, надало змогу суттєво розширити інформаційно-освітній університетський простір. На початок 2017 року за денною формою навчання 4119 студентів

використовували ДК у повному обсязі, чи частково. На 15 факультетах університету 52 викладача творче реалізували можливості e-learning для навчання студентів.

Викладеними елементами не вичерпується система інформаційно-освітнього університетського середовища. До неї включені такі елементи як: забезпечення реалізації університетської програми якості навчання за рахунок здійснення проведення ректорських контрольних робіт у формі тестування на базі університетської системи MOODLE. Сюди же слід віднести і створення відкритих відеолекцій Каразінського університету. До системи відносяться відкриті дистанційні курси. Особливо слід відзначити програму дистанційного навчання для підвищення кваліфікації вчителів середніх шкіл.

Навчання в класній кімнаті налічує понад одну тисячу років, вік же он-лайн навчання вимірюється десятком років. Але зараз використання E-learning моделей навчання стає необхідністю коли ми з'єднуємо все найкраще, що є в сфері навчання і освіти. І тому, інформаційно-освітній простір класичного університету повинен постійно розширюватися, включаючи нові напрями, які пропанує сучасний e-learning.

Список використаних джерел:

1. Левчук В. Г., Тимченко Г. М. Основные перспективные направления развития дистанционного обучения в Харьковском национальном университете имени В. Н. Каразина // Проблемы сучасної науки та освіти. — Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. — С. 42–46.
2. Левчук В. Г. Розвиток сучасного e-learning: місце у системі навчання класичного університету // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Державне управління у сфері цивільного захисту: наука, освіта, практика» (22–23 лютого 2017 р.) — С. 55–57.
3. Левчук В. Г., Тимченко Г. М. Проблеми інформатизації освітнього процесу та дистанційне навчання в класичному університеті // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Державне управління у сфері цивільного захисту: наука, освіта, практика» (22–23 лютого 2017 р.). — С. 57–59
4. Тимченко Г. М., Левчук В. Г., Бережна Н. І., Закревський А. М. Системи відкритого навчання на базі класичного університету // Всеукраїнська науково-методична інтернет-конференція «Проблеми інтеграції природничих, техніко-технологічних та гуманітарних дисциплін в підготовці фахівців у ВНЗ» (25–26 квітня 2017 р. ХНАДУ). — С. 154–156.